

Agenda

Hervormde Gemeente

Blija - Hogebeintum

Tsjerkepaad 2026

TSJERKEPAAD 2026

Dit jaar staan twee akkerbouwgewassen, graan en aardappelen, centraal in een fototentoonstelling van Tsjerkepaad in de Nicolaastsjerke in Blije.

GRAAN

Graan is een verzamelnaam van verschillende gewassen zoals tarwe, gerst en haver die veelvuldig in de Friese kleibouwstreek verbouwd zijn en nog verbouwd worden. In andere regio's wordt ook rogge en mais verbouwd. Wereldwijd worden ook de woorden 'koren', 'koarn' of 'corn' gebruikt en afhankelijk van welke in de betreffende regio de grootst oppervlakte betreft kan het een ander gewas zijn. In Nederland wordt op zandgrond rogge als 'koren' genoemd, in Friesland gerst als 'koarn' geteeld en in veel Engelssprekende landen wordt mais als 'corn' verbouwd. Granen worden verwerkt tot grondstoffen voor levensmiddelen en veevoer, evenals boekweit en rijst.

De foto's die getoond worden over deze gewassen en de verwerking ervan, is een deelverzameling die gebruikt zijn in het Fries Landbouwmuseum voor een activiteitenweek 'Help pake en beppe de vakantie door'.

AARDAPPELEN

Een tweede serie foto's gaat over de vroegere teelt van aardappelen in de kleibouwstreek. Aanvankelijk werden aardappelen op 'smalle akkers' verbouwd, net zoals tegenwoordig nog wel op volkstuinten gebeurt. Na de komst van drainage was de teelt op akkers niet meer nodig, maar het woord 'akkerbouw' bleef en kreeg een veel bredere betekenis. Met een aantal foto's wordt de vroegere teelt, het poten, de verzorging, het oogsten, het sorteren in handwerk of met eenvoudige werktuigen weergegeven.

De grotere boeren hadden soms een glazen poterbewaarploaats, 'setterhok', om het eigen pootgoed voor het daaropvolgend jaar in te bewaren. In Friesland zijn daarvan in de jaren 1920-1940 ruim tweehonderd van gebouwd, uiteraard ook in de Noardeast-Fryslân. Kenmerkend zijn daarbij de dubbele glazenwanden met een bewapening.

Het fotomateriaal over aardappelen is in 2017 gebruikt in de zomerexpositie 'aardappelteelt' in het Fries Landbouwmuseum (indertijd te Earnewâld, nu in Leeuwarden).

DATA Tsjerkepaad: **4, 18 en 25 juli; 1 en 15 augustus; 5 september**

Tsjerkepaad 2025

Rindert Meijer en Dirk Kamma zijn beide enthousiaste verzamelaars van ansichtkaarten van Blije en Farebuorren. Tijdens de opendagen van de kerk tijdens het Tsjerkepaad exposeren zij hun verzameling aan het publiek.

Mooie oude plaatjes van vroeger, waarbij soms de huizen en plekken nog te herkennen zijn, maar soms de omgeving er tegenwoordig heel anders uit ziet.

Dirk: jaren geleden kwam ik op marktplaats een ansichtkaart tegen met een afbeelding van oud Blije. Ik ben geïnteresseerd in geschiedenis en ook in de geschiedenis van Blije. De kaart sprak mij daarom aan en ik kocht hem toen. Na wat zoeken op marktplaats en internet bleken er heel veel kaarten te zijn met afbeeldingen uit Blije. En de ene is nog mooier dan de ander. Zo is mijn hobby, het verzamelen van de kaarten, ontstaan. Inmiddels heb ik er een hele boel, maar zo nu en dan kom ik nog eentje tegen die ik niet heb. Die vind ik dan op internet of op ruil-/verzamelbeurzen.

Rindert: Bij mij begon het verzamelen van Blija bij mijn beppe Tine (nu 94 lentes jong). We praten geregeld over vroeger in Blija omdat beppe, haar hele leven in Blija / Farebuorren heeft gewoond. Families, tradities en het leven van vroeger en nu komen geregeld voorbij. Toen ik van haar een aantal fotokaarten kreeg ben ik fanatiek gaan verzamelen. Inmiddels zijn mijn moeder en ik zelfs lid van de ansichtkaartenvereniging.

Onze verzamelingen zitten in een album, waar niet iedereen ze kan zien. We vinden het daarom leuk om tijdens de open dagen van het Tsjerkepaad deze aan jullie te tonen.

Overigens beheert Kevin Drost ook een facebookpagina: 'Blije – Bellefleuren, waar je je voor kunt aanmelden. Op deze pagina's komen ook veel oude foto's en ansichtkaarten van Blije e.o. voorbij.

Groeten Rindert en Dirk

Tsjerkepaad 2024

Mijn naam is Ingrid Jonkman en sinds zeven jaar woon ik in Blija.
Op de opendagen van de kerk tijdens het Tsjerkepaad is een expositie te zien van mijn foto's.

Drie jaar geleden ben ik begonnen met de opleiding tot vakfotograaf aan de Nederlandse Academie voor Beeldcreatie in Apeldoorn. Begin dit jaar heb ik deze opleiding afgerond.

Tijdens de expositie zal o.a. mijn examenwerk (stillevens) te zien zijn en zal ik nieuw werk laten zien (macro- en landschapsfotografie).

Typerend voor mijn manier van fotograferen is licht, focus, rust en mysterie. Ook heb ik een grote interesse voor andere culturen die ik graag vastleg.

Alvast nieuwsgierig? Neem dan gerust een kijkje op mijn website www.ingridjonkman.nl en anders zie ik u graag tijdens de opendagen van het Tsjerkepaad.

Ingrid Jonkman

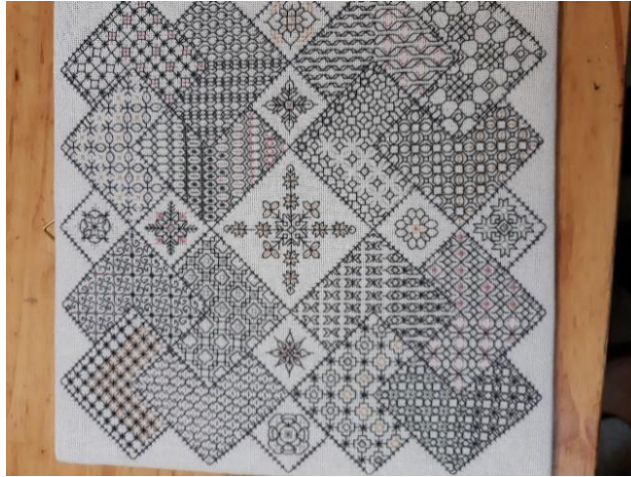
Tsjerkepaad 2023

Tsjerkepaad en landschapstriënnale

Expositie borduurwerk van Janke Hoogland in de Nicolaaskerk van Blije zomer 2023

In 1988 is zij serieus begonnen met handwerken en met name borduurwerk. Sinds 1997 is zij handwerkleidster bij Vrouwen van Nu. In bovenstaand borduurwerk vertelt ze over haarzelf. Haar diverse hobby's, zoals borduren, country line dance, vakantie met de caravan, fuchsia's en nog veel meer.

Janke borduurt diverse technieken.

Tijdens de expositie ziet u o.a. handwerkklappen in kruissteek, doorstoppen, kant-borduren, hedebo, bargello en hardanger.

U kunt dit alles komen kijken tijdens Tsjerkepaad: op zaterdag

1 en 15 juli,

5 en 26 augustus en tijdens de landschapstriënnale alle zaterdagen in september van 13.00-17.00 in de Hervormde Nicolaaskerk,

Voorstraat 3 te Blije.

KERKEN MARKEREN ONS LANDSCHAP

Om de drie jaar wordt een typerend deel van het Nederlandse landschap uitgekozen door een jury van landschapsarchitecten en toerisme-experts. Dit jaar selecteerde men de noordelijke kuststrook, de zgn. Waddendelta. Dit gebied beslaat de noordkant van Noord-Holland, Fryslân en Groningen, zonder de eilanden. Het bezit een rijke historie, maar ook schaars geworden rust en ruimte. In Noord-Fryslân is bijvoorbeeld nauwelijks een horizon te vinden zonder kerktoren. Deze eigenheid van de Waddendelta is aantrekkelijk voor bezinningstoerisme, van rustzoekers en natuurliefhebbers. De provincie Fryslân, Staatsbosbeheer en Fryske Gea, maar ook Tsjerkepaad en Alde Fryske Tsjerken ondersteunen dit brede project, met geld en mensen. In de maand september 2023 staan de kerken en hun torens centraal! Rondom Blije komen fiets- en wandelroutes beschikbaar, zowel naar de oostkant (Holwert, Waaxens, Brantgum) als de westkant (Hegebeintum, Westernijtsjerk, Ferwert). Daarom zullen de kerken van Tsjerkepaad, zoals de Nicolaastsjerke, ook de laatste weken van september open zijn. De provincie ondersteunt het geheel met een uitvoerige publiciteitscampagne, op papier en website.

Tsjerkepaad 2022

Hallo,

Mijn naam is Sybrig Hellema, 33 jaar jong en woon met mijn man en drie kinderen op Farebuorren. Tijdens Tsjerkepaad exposeer ik een aantal van mijn schilderijen in de Nicolaaskerk in Blije.

Schilderen is altijd mijn hobby geweest en twaalf jaar geleden ben ik afgestudeerd op de NHL voor Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. Desondanks ben ik qua werk een ander pad op gegaan. Maar nu onze drie kinderen wat ouder zijn, pak ik het schilderen weer op. Ik schilder laag op laag met olieverf en ben geïnspireerd door het lichtgebruik en techniek van o.a. Rembrandt. Het liefst schilder ik dieren en portretten met hun eigen karaktertrekken en houdingen.

Nieuwsgierig en/of vragen? Kom dan even langs of kijk op facebook of instagram.

Met vriendelijke groet,

Sybrig Hellema

Zaterdag 7 mei, 15.00 uur, Nicolaaskerk, Blijde

Theodorakis concert

Het Theodorakis-concert 'Muziek en poëzie uit de gevangenis' van **Hanneke Evink** (zang) en **Juul Beerda** (accordeon) wordt gegeven in het kader van de (door Corona uitgestelde) Nationale Week van de Poëzie en van de Nationale Holocaust Herdenking.

De Griekse componist Mikis Theodorakis is wereldberoemd door zijn filmsong '*Zorba de Griek*' en door zijn '*Mauthausen Liederen*'. Hij heeft deze liederen geschreven als politieke gevangene van het kolonelsregime in Griekenland van de jaren '60. Het zijn liederen van hoop, geloof en liefde, gebaseerd op gedichten van *Lakovos Kambanellis* (gevangene in het concentratiekamp Mauthausen) en de Zuid-Amerikaanse dichter/banneling *Pablo Neruda*.

De Mauthausen Liederen zijn in ons land bekend geworden door een uitvoering ervan door **Liesbeth List** in een vertaling van **Lennaert Nijgh**. In Blijde zingt Hanneke met begeleiding van Juul deze liederen.

De toegang is gratis, maar wel een collecte na afloop voor de kosten.

Het interieur van de hervormde kerk van Blijde met in het midden een rij liggende grafzerken.
foto's jan Spoelstra

'De Fryske flagge op 'e toer, dat sjogge minsken fan fierren'

Wiebe van der Hout

De grafzerk van Janco van Unema in de Nicolaaskerk van Blijde inspireerde linnen- en zeefdrukkunstenares Nynke Runia tot toegepast werk in deze kerk. Hij introduceerde het vlas, de basis van haar linnen, in de streek.

Nog niet zo lang geleden ontdekte Runia in een boekje dat de in 1540 in de kerk van Blijde begraven Janco van Unema meer deed dan vechten tegen de Saksische

overheersing. Hij gaf de aanzet voor het verbouwen en verwerken van vlas in de streek.

In de geschiedenis gingen cichorei (grondstof voor surrogaatkoffie en medicijnen) en vlas vaak samen. De teelt van cichorei was de ideale voorbereiding voor de teelt van vlas. Geen wonder dus dat tot de jaren zeventig van de vorige eeuw vlakbij de Nicolaaskerk een oude chicorei-eest (drogerij) stond.

De kerk was verder omringd door vele kleine huizen. Die zijn weg, maar nog steeds leidt een steegje tussen nieuwe bescheiden huizen naar de ingang van het godshuis. Het oudste deel van de huidige kerk (anno begin zestiende eeuw) is de onderkant van de toren met muren van ruim 1,5 meter dik.

„It ljocht mei hast rûnom grutte finsters, de romte en it sjongt hjir prachtich”, vertelt Binne Reitsma over wat hem het meest in de kerk bevalt. Hij is diaken, voorzitter van de kerkenraad, preekvoorzitter en kostert ook wel in de kleine Hervormde Gemeente. Het lastigst zijn de vele op- en afstapjes in de vloer van zerken, estriken en rood hout.

„Nynke Runia hat hjir op 'e knibbels yn tsjerke lein”, zegt Reitsma, wijzend op de grafzerken. Zij maakte gipsafdrukken en papierafgietsels van delen van de zerken: de figuren in de hoeken en het hoofd van Janco van Unema. Dat hard geworden masker en ook ander materiaal is achter glas te zien om het maakproces van haar bedrukte linnen doeken inzichtelijk te maken.

De fragmentarische vormen van de zerken zijn zo gerangschikt dat ze eenmaal gezeefdrukt aan oude bouwtekeningen doen denken. Er hangen drie op een rij in het ruime en lege koor van de kerk. „Dit doek was laatst weg”, zegt Reitsma over een vlasafbeelding. Het werd gekocht door een Tsjerkepaad-bezoekster. Inmiddels hangt er een herdruk.

Blijde doet vier zaterdagen in de zomer mee met de openkerkenroute. „Wy ha te min frijwilligers om mear te dwaan, it is ek noch fakânsje. Der komme 30 oant 40 minsken de sneon. Ien kear wiene der 45, doe wie der ek in fytsrûte.” Duitsers, twee Poolse vrouwen, een Frans gezin en een Friezin 'om utens' uit Schotland; Reitsma sprak ze allemaal bij de koffie op zaterdagmiddag.

„Wy ha as wy iepen binne de Fryske flagge op 'e toer. Dat sjogge minsken fan fierren.” Het plaatsen van de vlag gebeurt vanaf een zolder door een speciaal luikje. Omdat de kerk eigenaar was van de toren gebeurde dat lange tijd op kosten, 50 gulden, van de kerkvoogdij.

De kerk onderging al diverse restauraties. Nu baart de oude eikenhouten preekstoel, door Runia ook vrij 'vertaald' op een doek, enige zorgen. Er brokkelt hout af.

Het witte Van Dam-orgel (1870) is drie jaar geleden volledig uit elkaar geweest. Rond de eeuwwisseling is het wat romantischer gemaakt door het aanbrengen van een zwelkast en dispositiewijzigingen van de registers. Inmiddels is het alweer origineel gemaakt. Tijdens Tsjerkepaad wordt het bespeeld door organisten overal uit het

land. „Der binne guon dy't in pear tsjerken ôfreizgje om op sneontemiddei hjir yn Fryslân te spyljen. Op 31 augustus komme der wer twa by ús.”

De weggehaalde kerkklokken kwamen na de oorlog niet terug uit Duitsland. De nieuwe grote klok herinnert daaraan met het begin van de inscriptie: 'de âlde klok bliuw wei as prooi fan dwinglandij'.

Blije telt op zo'n 800 inwoners maar liefst drie godshuizen. De gereformeerden – die 's zomers samen kerken met de hervormden – hebben nog De Haven en de vrijgemaakt-gereformeerden kerken ook in het dorp. Reitsma: „Der ha ek trije skoallen west, dêr is noch ien fan oer. Trije korpsen wiene der ek, dy binne allegear ferdwûn.”

In het kader van Tsjerkepaad zijn 256 kerken in Friesland open.

Snein 15 septimber 2019
oantrûntsjiinst yn de
Nicolaastsjerke Blije

It Kwartettekoar
û.l.f. Hindrik van der Meer
songen liturgy "Mei hertslach sjonge"

